

NAGYCSÜTÖRTÖK*A év*

1-4 oldal

Olv.: Kiv 12,1-8.11-14 – 1Kor 11,23-26 – Jn 13,1-15

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL***Szentmise bevezetése***

Kedves Testvérek! Talán két órával ezelőtt dőlt el végérvényesen, tegnap még csak olyan ígéret szerinti volt, hogy ebben az órában itt lehetünk. Vigasztalásra már most mondom, hogy a következő napok már meghatározottak. Holnap is, holnapután is délután 5 órakor találkozhatunk itt, ugye holnap csonkamise van és holnapután pedig a feltámadási szentmise. Vasárnap fél 9-kor lesz a szentmise és hétfőn is, Húsvéthétfőn. Elnézést kérek, hogy kicsit ilyen zűrzavarosan tudtunk csak készülni erre a mai nagyon nagy ünnepre. Egy kicsit az jutott eszembe, hogy úgy vagyunk, mint ahogy Jézus Krisztus volt az első Nagycsütörtökön, az első húsvéti vacsorán, amely az utolsó volt Jézus számára. Hiszen elküldte a tanítványokat: menjetek, találkoztok egy emberrel és kérdezzétek meg tőle, hol lesz a vacsora, hol lesz az ünnepségünk. Hát majdnemhogy ilyen ez a mai találkozásunk is itt.

Egy kicsit az aggodalmainkat, gondjainkat oszlassa ez a mai nagyon nagy ünnep, amelyre mindannyiunk meghívást kapott! Örömmel én csak annyit mondok, ma többször is voltam különböző televíziókban, este megyek még egy harmadik helyre is, mindenütt olyan légkör fogadott, ami megkülönböztetett. Aztán úgy látszik, hogy az Úr Jézus nekünk, kicsit száműzötteknek, egy ajándékot is készített erre a mai napra. Most még csak annyit mondok, hogy bimbózik az öröm a szívünkben, mégiscsak belenyúl az Isten a történesekbe. Ma erre is gondoljunk, amikor összegyűlünk erre az szentmisére.

Jézus Krisztus amikor az asztalhoz ült a tanítványokkal, akkor ezt a nagy igazságot mondta ki: vágyva vágytam arra, hogy elköltsem veletek ezt a vacsorát. Testvérek, én nagyon megköszönöm Nektek, hogy itt vagytok. Vágyva vágytam én is arra, hogy mégse kelljen ezt a mai ünnepet azok nélkül ünnepelni, nélkületek, akik a szívemben otthon vagytok, mindannyian, akik itt vagytok. És azt gondolom, hogy ezek a különböző aggodalmak meg ezek a különböző kihívások, amikkel szembesülünk, egymás felé fordítják az arcunkat. Ezen a mai estén gondoljunk arra az utolsó vacsorára, amikor Jézus az apostolait asztalhoz hívta és különböző ajándékokkal halmozta el őket. Majd erről szeretnék csak valóban egy két szót szólni, hiszen a lábmosást nem tudtuk előkészíteni és nagyon csak a lényegre szorítkozva mutatjuk be ezt a szentmiseáldozatot.

Lehet, hogy ez is egy sajátos ajándék, mert csak arra kell figyelni, ami ajándékot Jézus Krisztus készít nekünk, embereknek. Az első Húsvét valóban nagy esemény volt, de azóta minden nap meghív bennünket és minden nap felkínálja a segítségét, hogy minden nap valami új kezdődjön el, ami egymás gazdagítására, egymás örömének a fokozására, egymás boldogulásának és boldogságának az elmélyítésére szolgáljon. A dicsőség, amely az Istent köszönti, a mi nagyon egyszerű emberi életünkre is kiterjeszkedik, mert Isten dicsősége, ha összetartozunk vele, a mi békességünknek is a szerzője.

Szentbeszéd

Kedves Testvérek! Sajátos helyzetben vagyunk, de az ünnep valóban nem a körülmények függvénye, hanem az ember elhatározásától függ. Sok megpróbáltatás után vagyunk, de nap mint nap arra gondolok, hogy gyönyörű ez a templom, ahol összegyűlhetünk. Lehet, hogy

Isten kedves ajándéka az, ami történik? Ki tudja? Mindenesetre nagyon röviden és nagyon egyszerűen szeretnék egy-két gondolatot ajándékozni a Testvéreknek.

Kezdem mindjárt azzal, hogy tegnap a magyarországi neológ zsidó közösséggel találkoztam. Ugye ezek a zsidók azok, nem az ortodoxok, akik magyarrá lettek, magyar zsidónak tartják magukat. Egyébként a világban számtalan országban tapasztaltam, hogy bizonyos kritikával fogadják ezeket a szegény magyar zsidókat, merthogy kicsit úgy szemlélik őket, hogy valamit mintha elhagytak volna a zsidóságukból. Mert ha a környező országokat nézzük, akkor egy ausztriai zsidó azt mondja, hogy én egy ausztriai zsidó vagyok, egy lengyel zsidó azt, hogy én lengyelországi zsidó vagyok, de a magyar neológ zsidók itt, az ő kifejezésük azért valami más titkot is felfed, azt mondja, hogy én magyar zsidó vagyok. És ezt nem jó füllel hallják az ortodox zsidók, mert ezeknek a zsidóknak a magyar haza, a magyar ember többet jelent, mint például egy lengyel zsidónak a lengyel ember vagy a lengyel haza, és lehet ezt így tovább sorolni. Tegnap bennem nagyon megerősödött, amikor ezekkel a zsidókkal ünnepelhettem együtt és egy egész napos konferencián vehettem részt, hogy ők milyen büszkéek arra, hogy ők így gondolkodnak a magyarokról, a magyar hazáról és így értékelik az ittlétüket. Nyilvánvaló, ez a kiegyezés utáni évtizedekben nagy mozgalomként jelent meg. Hát, a Trianon mindent átrendezett ebben a kérdésben is.

Mindenesetre ugye ezt csak azért hoztam így elő, mert nagyon szeretném, ha ennek a mai ünnepnek az eredeti üzenetét közelebb engednék a szívünkhöz. Mert sajnos a mi elnevezésünk, hogy Húsvét, semmit se fejez ki abból a mélységes titokból, amit a Húsvét ajándéka jelent minden ember számára. Hiszen a mi elnevezésünk a Nagyböjt utáni időszakot jelöli ki, a nagyböjti böjtölés utáni időnek valamiképpen a megjelölése. Nem szerencsés, maradjunk ennyiben. Sokkal kifejezőbb az, amit általában másutt a maguk nyelvére lefordítanak, a pászah, vagy magyar nyelvünkben is ez a zsidó szó a pászkában jelenik meg, ebben a szóban, ebben a fogalomban, ami azt jelenti, hogy átvonulás, átvezetés. Hallottuk ezt a mai olvasmányban is, hogy a zsidó népnek a történetében a Húsvét, az a rabságból való szabadulást jelenti, az egyiptomi szolgaságból való felszabadulást jelenti.

Éppen tegnap Josephus Flaviust idézte az egyik előadó, ugye aki a zsidók történetét írja meg. Ezt a pillanatot így fogalmazza meg: ma még rabságban, holnap már szabadon. Nekem megmelengette a szívemet ez a Josephus Flavius-i mondat, mert egy kicsit egybecseng a mi természetünkkel is meg a mi sajátos viszonyulásunkkal a szabadsághoz. Végeredményben a Húsvét igazi üzenete az ember felszabadítása. Az ember ezt az ajándékot kapja az Istentől, sokat beszéltem erről, aki a szeretet Istene, aki értünk van. Ha ez valóban az isteni igazság, akkor a Húsvét csodálatosan fejezi ki, hogy mit jelent az, hogy az Isten értünk van, hát ezt a legnagyobbat, a szabadságot. A fogságban sem hagy magunkra és nem hagy bennünket a rabságban, hanem szabaddá tesz. És nekünk valóban ezt a jó hírt kellene elrejtteni jobban a szívünkben és a mindennapi gondolkodásunkat jobban kellene, hogy meghatározza a Húsvét.

Éppen most délután jöttem a M5-ös televízióból, egy kerekasztal beszélgetés volt. Egy egyetemi professzor volt, egy protestáns lekipásztor, egy énekes művész és én, négyen voltunk. És csodálatosan fogalmazódott meg, hogy a Húsvétnek ez az üzenete valóban az életet jelenti. Mert nem lehet rabságban élni, nem lehet szolgaságban élni, nem lehet egymással ilyen fogalmakat elfogadva együtt élni. Nem lehetünk egymás rabjai, nem lehetünk egymás foglyai, hanem egymás életének a kibontakoztatói. És ez csak szabadságban lehet. Akkor, amikor megajándékozunk egymást ezzel, erről is sokat beszéltem, csak visszaidézem, amikor azt tudjuk mondani egymásnak, hogy érted vagyok. Ez köti össze az életünket és éppen Húsvét kereszt-üzenete ezt fejezi ki: az életnek és halálnak a – dialógusában? nem annyira, azt hiszem – élet és halál harcában az utolsó szó mindig az életé. Krisztus keresztje a Feltámadás fényében pontosan ezt jelenti, hogy az utolsó szó valóban az életé. Hiszen akiért

valaki hajlandó szenvedni, akiért valaki hajlandó meghalni, az az életéért, az élete megmentésére teszi. És Jézus Krisztus szenvedése és kereszthalála pontosan ezt fejezi ki. A búzámagnak az üzenete: ha el nem hal, egyedül marad, de ha elhal, sok termést hoz. Élete csak annak van, akiért valaki minden áldozatot örömmel vállalt.

Egyébként a természet selejtez, a szellem meg áldozatot hoz. Valamiképpen ezt kell felfedezni a mi húsvéti életünkben és az egymással való kapcsolatunkban. A természet selejtez, és jaj annak, ami selejtnak ítéltetik, annak vége van. A szellem áldozatot hoz, és az áldozat lényege a szeretet. Azért hozunk áldozatot, akit szeretünk, és ez Krisztus üzenete a keresztről, a Krisztus trónusáról. A királyi széke Krisztusnak a kereszten, onnan üzeni ezt a világnak, hogy az utolsó szó az életé. Mert Krisztus azért lett emberré, mert szeret bennünket, és minden szenvedést vállalt értünk és a halált is.

Pontosan az elmúlt héten volt a Szent Imre templomban egy csodálatos zenemű, Haydn-nak a Krisztus hét szava a keresztfán, és engem kértek fel, hogy fűzzek egy-egy elmélkedést mindegyik szóhoz. Az egyik éppen az, ami ezt a fajta igazságot domborítja ki. Amikor Jézus ebben az őrijító szenvedésben, még a keresztfeszítés előtt az Olajfák hegyén, aztán akkor, amikor a kereszten haldoklik, azt mondja: Atyám, ha lehet, múltjék el tőlem ez az óra, ez Jézus személyes emberi akarata, a kimondása, emberi akarata, a kifejeződése ebben az őrijító szenvedésben. De ugyanakkor a fiú akarata, Isten Fiának az akarata, az pedig azt jelenti: hiszen ezért az óráért jöttem! És valamiképpen erre is figyeljünk egy kicsit jobban, hogy a krisztusi életáldozatban, a Megváltó Krisztus áldozatában hogyan békül ki ez a fájdalom a küldetésstudattal, és hogy lesz Jézus szívében ez a béke: Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.

Valamiképpen nekünk ezt a húsvéti üzenetet ennek a fényében kellene átgondolni. Ahogy az első zsidó nép húsvétján, amikor elköltötték a vacsorát ott, Egyiptomban és utána kivonultak, hogy megjelöljék a bárány vérével az ajtófélfát azért, mert ott az ajtó mögött zsidó család él, azt kerülje el a büntető angyal. Mert életet szán nekik az Isten, és azok meg büntetést kapnak, akik rabságban tartották őket, kihasználták és megnyomorgatták őket. De most ne erre gondoljunk, hanem sokkal inkább Krisztusnak erre az áldozatára, aki minden szenvedést, a halált is vállalta, mert Jézus meg akar menteni bennünket. A halál, amikor elszigetelődünk, az élet, amikor egymás felé fordulunk és egymással összetartozunk és összefogunk. Milyen fontos ez, az életnek az üzenete, a megújult életnek az üzenete!

Kedves Testvérek, ezen a mai estén Jézus két ajándékot adott az apostoloknak. Az egyik a lábmosás példája. A lábmosás a zsidóknál a rabszolgák munkája volt, és ahogy Jézustól hallottuk az Evangéliumban: én, a Mester, én az Úr, ezt a szolgálatot nyújtom nektek. Jézus nem tart vissza bennünket attól, hogy mesterek legyünk, hogy jussunk valamire, csak arról nem szabad elfeledkezni, hogy aki valamire jutott, annak a nagyságát a legkisebbek szolgálatában kell kimutatnia. Mert a kicsik egymás közötti élete hova visz? De a nagyok szolgálata a kicsinyek felé azt jelenti, hogy az ember fölemeli. Mint ahogy Jézusnak ez a szolgálata: már nem mondalak titeket szolgálóknak, barátainknak mondalak benneteket, mert összetartozunk. Csak azzal tartozunk össze, akit föl tudunk emelni. Hát nem lesz ma lábmosás, gondoljanak arra, amikor beteg édesanyjukat, édesapjukat, gyerekeiket fürdetik. Hát ez az, amikor az ember igazán összetartozik azzal, akinek ezt a szolgálatot teszi.

A másik ajándék az asztalnak a közössége. Ez azt jelenti, hogy azt hívjuk az asztalunkhoz, akivel igazán összetartozunk. Nagyon jó lenne, ha akkora asztalunk lenne, hogy mindenki elférne annál az asztalnál. Nemrég voltam a Balaton partján házszentelésen, egy nagyszerű családnak a nyaralóját szenteltem meg. Egy olyan embernek a nyaralóját, aki nagyon sok jót tett szegényekért, egy vállalkozó. És megrendített, hogy egy akkora asztalt készíttetett – ahhoz kellett persze akkora terem is –, hogy a mostani családból mindenki odaférjen, 36-an

voltak ennél az asztalnál. Tehát Jézus Krisztus az asztalhoz hívja az apostolokat és aztán majd elküldi őket, hogy vigyék el az üzenetet és ti is ezt cselekedjétek, a lábmosásra is gondolva meg az asztalközösséget megosztva az emberekkel. Mert valójában ez a második ajándék az, ami elmélyíti még inkább a mi emberi kapcsolatainkat, hiszen aki kenyeret ad, életet ad.

És bizony vannak az életben olyan helyzetek, amikor az embernek még azt is meg kell osztania, amire neki is szüksége lenne. Ezek szent pillanatok, Testvérek, mert ezek a pillanatok azok, amikor az ember vizsgázik. És ezen az utolsó vacsorán, amikor Jézus ezt az asztalt megteríti, ezt a nagy titkot fejezi ki, önmagát adja: ez az én testem, ez az én vérem.

Kedves Testvérek! Most nem tudjuk olyan körülményekkel ünnepelni ezt a misztériumot, amivel korábban tehetjük, de gondoljunk erre az ajándékra, amit Krisztus adott, a szolgálatnak az ajándékára és a közös asztalnak az ajándékára, mind a kettőben önmagunkat adjuk.

Ráadásul én szeretném, ha ez a templom a máltai templommá válna, hiszen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat pontosan ezt az üzenetet igyekszik hordozni, azokért van, akik rászorulnak az erősebbre, rászorulnak arra, aki az életüket hordozza. És talán azzal, hogy idekerültünk, ezt a gondolatot is akarja a Jóisten kibontakoztatni. Mindenesetre egy kicsit békülékenyebb hangot kaptunk a – megajándékozottaktól, hiszen akik itt kiiktattak bennünket, azok a mi megajándékozottaink. Mi osztottuk meg velük a házunkat, megosztjuk velük a mindennapjainkat, és hát sajnos úgy léptek fel, mintha mi lennénk a betolakodók. Most ezzel a kicsit békülékeny hanggal már az én szívemet meg is lágyították. Mert már ott tartottam, hogy felmondjuk nekik azt a szerződést, amiért semmit se fizetnek, érdekes. Hát ilyen szerződéseik vannak az Istennek is velünk: összetartozunk vele vagy összetartozik velünk és várja, hogy mi ezt miképpen viszonzzuk. Hát, mi is hiába vártunk, de most valami megmozdult és az én szívem meg meglágyult. Reménykedem abban, hogy tudjuk úgy megoldani ezt a problémát, hogy nem megkeményedik a szívünk, hanem talán még meg is tudjuk ölelni egymást, magukhoz térnek ők is, rádöbbennek arra, hogy ez a jó válasz.

Kedves Jó Testvérek! Mindezekre gondolva ünnepeljük ezt az utolsó vacsorára emlékeztető szentmisét, és bátorítson bennünket és adjon erőt nekünk az új élet, az új életnek a lehetősége. Legyen elég kockázatvállalásunk, kockáztató készségünk arra, hogy nyitottak legyünk egymás felé, ami valóban nagyon nagy kockázat, de ez az életnek a gesztusa. Isten adja meg nekünk ennek a mai szentmisének is a kegyelméből. Forduljunk Jézus Krisztushoz, aki példaképünk és utunk és életünk!

+ *A M E N* +

Szentmise befejezése

Kedves Testvérek! Az áldással befejeződik ez a szentmise. Egy kicsit más volt, mint amik az utolsó vacsorai szentmisének a különböző járulékos részeit megjelenítik. De azt hiszem, a legfontosabb az, hogy legyen mindig valaki, aki e fölött a kenyér fölött és e fölött a bor fölött elsuttogja Jézusnak a szavait, mi pedig hittel tudjuk ezt a lelki táplálékot fogadni. Ebben a szellemben fogadják a kedves Testvérek az áldást.

És remélem, hogy most már ilyen bizonytalanság nem lesz és beáll a rend. Holnap tehát 17:00 órákor, 5 órákor, szombaton szintén 5 órákor lesz a szentmise. Egy kicsit korábban van ez a nagyszombati mise, mint általában a mai liturgikus elvárások szeretnék, de úgy látszik, hogy ezzel még sokakat szolgálunk is. Hiszen a magyarok nehezen fogadták el ezt a későbbi szombat esti ünneplést. Úgy látszik, nekünk olyan nagyon fontos a szombat esti húsvéti vacsora. De hát most viszont ezzel az ötórás korai szentmisével utána nyugodtan lehet lakmározni. Ez is hozzátartozhat a mindennapjainkhoz.

+ *Á L D Á S* +